

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy hóra. . . . I kor. Egy hóra. I kor. 50 fill.
 Negyedévre . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Felelős szerkesztő:
SIPOS BÉLA.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

A függetlenségi program.

Debrecen, aug. 21.

Ketten is vannak, akik kiállanak a pikétre s hangosan sirják el panaszait a függetlenségi párt romlásáról. Sirnak és sötét jóslatokkal telítik meg a rózsás levegőt. Kassandraszájjal hirdetik, hogy így, ahogy ma vannak a dolgok, elolvad a függetlenségi többség, szétpukkan a diadal hólyagja és a diadalmas 48 elenyészik, mint a tengerbe bukott csillag.

Nincs programja a függetlenségi pártnak, mondogatják. Harminchév óta volt. Hiszen ha valaki azt mondta valaha, hogy nem a közjogi kérdéseket kell előbb megoldani, hanem olyan belső reformokat teremteni, melyek az országot súlyos közjogi harcra harcképesé teszik, legott előállottak a korifeusok s így szóltak mosolyogva: Hallgass tökfilkól Amit te mondasz, az réges-régen benne van ami programunkban!

És ma? Ma előállnak egyesek, hogy a függetlenségi pártnak nincs programja! A nemzet azt mondta a

választásokon: a programot meg kell valósítani azoknak, akiket kiküldünk. És most, akiket kiküldtek, rájönnek arra, hogy nincs program? Hát hová lett? Elolvadt a nyári melegben? Dunába esett? Macska vitte el?

Ugy látjuk, súlyos félreértések játszanak közre a dolgok elbírálásában. Félreértések és rossz szokások. Mert mi más az, ha nem félreértés, hogy programon csak egyet tudnak érteni: közjogi programot. Mi más, ha nem rossz szokás, hogy program csak az, amiből közjogi marakodás fejlődhetik? A többi, az vagy maszlag, vagy — sipirc. A többi eszelős dogmatikusok bolondsága, amivel „gyakorlati” politikus a világért sem foglalkozik. Tudják, miért? Mert ezt a „többi” mind meg lehet csinálni és mert erre a „többire” ebben a pillanatban van szüksége az országnak. Ellenben a közjogi kérdések megoldása lehetetlennek bizonyult egyelőre. Világos, hogy ennél fogva a lehetetlent kell tovább feszegetni, a szükségeset és égetőt el kell halasztani, megint harcolni kell azért, ami jó volna, ha le-

hetne és sutba kell dobni azt, ami jó lenne, lehető is volna mindjárt. Hát persze, ha a közjogi civakodás a legszükségesebb az uraknak, akkor ’iszen nincs is program, mert egyszer már kiderült, hogy ezen a ponton várunk kell.

De ha éppen a program hiányán tetszik keseregni, hát eszébe juttathatjuk a panaszkodóknak, hogy a függetlenségi programban benne van az önálló vámterület; a kötelező, magyar állami népoktatás; az általános és titkos választói jog; a progresszív adó stb., szóval a gazdasági, szociális és kulturális haladás minden reformja.

Hát mi ez, ha nem program? És ha az, minek jajveszékelnék, hogy nincs program? Vagy nem tudnak magyarul? Nem tudják magyarán megmondani, hogy program van, de nem akarják végrehajtani? És hát azt hiszik-e, hogy a magyar választóknak és a magyar népnek ezen a kerek világon mindene megvan, semmije sem hiányzik, csak éppen a közjogi program?

Eddig azt tanácsolták a népnek,

Eleonora.

Írta: Zöldi Márton.

Az öreg fürdőorvos finom mosolyával bólogatott, mikor a magas, barna asszony idegesen magyarázott a nagy teraszon. Nem zavarta a nagy szóáradatot, sőt a mosolya mintha biztatta volna, hogy csak folytassa, hogy teljesen egyetért azzal, amit hall.

Csak mikor a barna asszony pihegve leült a puha, karos-nádszékbe, szólalt meg szerény, igénytelen hangon, mint aki fél egyenes véleményt mondani, vagy nagyon keresi ehhez a helyes formát.

— Értem Eleonóra, értem, ön negyvenéves. Persze, hogy annyi . . . egy évvel sem több . . . vagy lefölőbb egy évvel . . . Hiszen házassági tanu voltam . . . s amint bizonyára emlékezik, egyike azoknak, kik ezt a házasságot elleneztek . . . Nem tudom, igazam volt-e? De husz évvel ezelőtt még elég gyarló voltam azt hinni, hogy jogom van mások életébe belemélni magamat . . . s hogy elég eszem is van hozzá . . .

— Kétségtelenül, — mondotta Eleonóra, a szép barna özvegy, ki négy leány gyermekkel maradt harminckétéves korában özvegyen.

Az orvos valamivel komolyabban folytatta:

— Mi sem kétségesebb ennél. Általában az emberek okossága, még a legokosabbaké is, igen problematikus. De ne térjünk el a tárgytól. Ön világosan kijelentette, hogy nem megy férjhez, s ezt az elhatározását erkölcsi okokra alapítja.

— Az anyai erkölcsre, — mondotta a barna asszony szinte diadalmas mosollyal, mint aki nagyon jól eltalálta a helyes kifejezést . . .

Az orvos ajkán egy kis guny suhant végig, csettentett a nyelvvel:

— Anyai erkölcs . . . ez igazán jól hangzik, olyan sokat ígér kifejezni . . . de úgy vélem, nem fejez ki semmit . . .

— Semmit?

— Abszolúte semmit . . . Erkölcs csak egy van, az egyforma. A nőnek nem lehet külön női és külön anyai erkölse. Nem is kell. Elég az az egy is . . . De ismétlem, ne térjük el a tárgytól . . . Ön azt mondotta, hogy nem mehet férjhez, mert anya, mert négyszeresen anya . . . Hát ez nem igaz . . . Az anyaság nem szabad, hogy gátolja az asszonyt tisztességes hajlamában és vonzalmában, még kevésbé akkor, ha a gyermekeknek semmi szükségük sincs erre az áldozatra.

— Ez nem úgy van, — mondotta Eleonora gyorsan.

— Ez úgy van édesem, ön ebben a pillanatban duskál, kéjeleg abban a fenséges gondolatban hogy az anyának föláldozza az asszonyt . . .

— Ugy van, doktor ur.

A doktor nagyot ütött a terasz márvány párkányára.

— Erre az áldozatra vagy van szükség, vagy nincs. Ebben a tekintetben mindig a konkrét eset dönt s nem az általános elv. Semmi sem volt nevelésesebb, mint annak a matrónak az önfeláldozása, ki az árboz tetejéről a tengerbe ugrott, éltetve Jack tengernagyot. „Meghalok — mondotta — Jack tengernagyért.” Hát azt hiszi, hogy Jack tengernagy örült ennek az áldozatnak? Én nem hiszem. Általában mirevalók a martirok? Semmire. Ahogy én a jó Istent ismerem, neki nincs szüksége mártirokra. Ez a dolog úgy áll, édes Eleonora, azok, akik mártirokká avatják az embereket, azok gonosz lények, maguk a mártirok, bocsánat az erős kifejezésért, ostobák . . .

A szép asszony fölemelte érdekes barna fejét, szeme tágra nyílt.

— Doktor ur, — mondotta, — ön ma olyan különös dolgokat mond . . .

Az Alföldi Takarékpénztár Debreczenben, Piacz-u. saját ház.

Elfogad betéteket: Takarékpénztári könyvecskékre és Chequeszámlára.

Kölcsönöket nyújt: váltókra, kötelezvényekre és folyószámlákra a legelőnyösebb kamattal mellett.

Törlesztéses kölcsönök: földbirtokokra s más ingatlanokra.

Tőzsdéi megbízások: értékpapírok vételére és eladására.

Óvadék kölcsönök: vállalkozóknak, bérlőknek és hivatalnokoknak.

Kölcsönök: tőzsdén jegyzett értékpapírokra, záloglevelekre, valamint vidéki pénzintézetek részvényeire.

Értékpapírok, ércszénké és külföldi bankjegyek beváltása és eladása.

Hitelrészecs csoportbeli váltók leszámítolása.

Kölcsönöket ad: nyugdíjkepes köztisztviselőknek 10, 15 és 20 évi törlesztésre.

Beraktároz: árakat és terményt saját raktárába és azokra előteget is nyújt.

A magy. kir. szab. osztály sorsjáték fő elárulító helye.

hogy egyék füvet, most meg azt ajánlják neki, hogyha éhes, egyék közjogot? A kivándorlásokon segít? A lakás uzsorán, az élelmiszer drágaságán, a tüdővészen, a sztrájkokon, trösztökön, a mezőgazdaság válságán, az ipar válságán, a tótok, oláhok, szerbek agyarkodásán — mindezekben egy új közjogi programmal segítve lesz. Ki hiszi ezt el? Ki akar megint a falnak menni, hogy aztán bánatosan konstatálja, hogy az a fal keményebb, mint a fejünk?!

Nem igaz, százszor nem igaz, hogy az a nyugalom, amelyet keserves háboru árán szereztünk, arra való volna, hogy rögtön újra kezdjük a meddő viaskodást. A nemzetnek erögyűjtésre van szüksége és rossz tanácsot ad neki az, aki azt tanácsolja, hogy falnak menjen.

A nemzet ellen intézett támadás olyan volt, mint valami nagy, haragos áradat. Eleinte azt hittük, előnti, elsepri vetéseinket. Védekeztünk az ár ellen, ahogy birtunk. A hullámok el is takarodtak, a piszkos, tajtékos habok visszatarakodtak medrükbe. Ami a helyükön maradt, az jó televény föld volt. Az áradat csak termékenyebbé tette. Ebbe az öbölbe most nem a civakodás és nem a közjogi viaskodás meddő magvát kell elhullatni, hanem a magyar demokrácia életerős magvait, amelyek ott vannak a függetlenségi párt hombárjában. Hacsak — hát hiszen ez éppen olyan kérdés, hogy hacsak ki nem fosztogatták, föl nem élték már ezt a hombárt is?!

Függetlenségi párt értekezlete.

Budapesti tudósítónk telefonálja. A függetlenségi párt tegnap este rendes párt konferenciát tartott. A konferencia dacára az unalmas nyári szünetnek elég népes volt. A konferencián csupán párt ügyek kerül-

tek megvitatás alá. Letárgyalták véglegesen a választások ereeményét. Rövid eszmecsere foglaltak a párt alakulásokról és a jövőbeni teendőkre nézve tettek intézkedéseket, melyek között különösen fontos a vidéki pártok szervezése.

Debrecen pótadója.

Az 1907. évi költségvetés.

A javaslat elkészült.

Saját tudósítónktól. —

Debrecen, aug. 21.

Hetek óta nagy buzgalommal folyt a munka a város főszámvevői hivatalában A jövő 1907. évi költségvetést készítette elő Roncsik Lajos főszámvevő.

A mai tanácsülésen a költségvetésről tett jelentést Roncsik. A terjedelmes jelentés főszámadatai a következők:

Debrecen város rendes bevétele a jövő évben 2 millió 370.554 korona 84 fillér. Rendkívüli bevétele 344 ezer 450 korona. Összesen 2,735 ezer 4 korona 84 fillér.

Ezzel szemben a kiadás tételeiről a költségvetés így emlékezik meg:

Rendes kiadás 2 millió 509 ezer 813 korona 68 fillér, rendkívüli kiadás 405 ezer 453 korona 50 fillér. Összes kiadás tehát 2 millió 915 ezer 257 kor. 19 fillér.

A kiadás és a bevétel között látható különbség 200 ezer 252 kor. 35 fillér.

A különbözetet — mi sem természetesebb — póttadóval kell a város közönségének fedeznie. A számítás szerint a póttadó 21 százalék lenne. — Ez a százalékarány Debrecen állami egyenes adóján alapszik. A város ugyanis 964 ezer korona egyenes állami adót fizet és így a hiány ezen összeghez irányítva a 21 százaléknak felel meg.

Természetesen a póttadó nem marad meg ebben a formájában. Valószínű, hogy magasabb lesz, mint a javaslat szerint lennie kellene. Roncsik Lajos főszámvevő

ugyanis a városi tisztviselők drágasági pótlékát nem vette fel a költségvetésbe. Ha — ami több mint valószínű — a drágasági pótlékot a közgyűlés meg fogja szavazni a tisztviselőknek, akkor persze a póttadó emelkedni fog.

A másik eshetőségre, hogy a póttadó leszállíttassék, csak úgy van kilátás, ha sem drágasági pótlék nem lesz és ha a hivatalos órákat egész éven déli 1 óráig hozzák be. Ilyen körülmények között a póttadó 1 és fél százalékkal esőkkennék.

Mindezek az eshetőségek csak feltételek. Az általános drágaság már most is megindította a tisztvi elők körében a drágasági pótlék iránt való mozgalmat. Sőt — mint értesülünk — a munka idejének megkezdéskor egyik öszi közgyűléshez már be is adják a tisztviselők memorandumukat.

A jövő évi költségvetésről szóló jelentést ki fogják nyomtatni és a törvényhatósági bizottság tagjai között szétosztják.

Hatósági orvosok nélkül.

Ki lesz a felelős?

— Saját tudósítónktól. —

Debrecen, aug. 21.

Debrecen város közegészségügye nem a legkedvezőbb. Statisztika bizonyítja, hogy a halálozási esetek száma jóval magasabb mint más városban és nincs arányban a születési számadatokkal. Hogy ennek mi az oka, annak bizonyítására a kerületi orvosok hivatottak választ adni.

Debrecenben az ezidő szerinti szabályrendelet értelmében négy kerületi orvos van. Ezen felül egy tisztifőorvos. A tisztifőorvosi állás elhalálozás folytán — mint ismeretes — több mint egy fél éve betöltetlen. A kerületi tisztifőorvosok egyikét Kovács József polgármester megbizta a főor-

— Igen, az — hangzott a tompa válasz.

Két évig nem látta az öreg fürdőorvos távoli rokonát, Eleonórákat. Csak itt ott hallott egyet-mást róla. A mult esztendőben nem is utazott el birtokáról, hogy teljesen gyermekeinek szentelhesse magát. Az orvos, mint gyakorlati filozófus, megnyugvással dűnyögte magában: fenséges, de ostoba . . .

Egyik szeptemberi, kissé esős napon, Velencében a Márkus-térről hazament szállójába, a „Lunába”. A lépcsőn egy nőnek a profilját látta s egy pillanatra megállt.

— Teringettét, — dűnyögte magaelé — ha nem tudnám, megesküdtem volna, hogy Eleonóra . . . S azt hiszem, az is . . .

Kétkedően állott egy helyben, de a kétség nem tartott sokáig. Egy ur sietett fel mögötte s mikor a két ember tekintete a lépcsőn találkozott, a siető ur zavartan köszönt:

— Jó napot, doktor ur!

Be sem várta az üdvözlés viszonzását, zavart art arccal tovább rohant.

— Mi ez? — kérdezte magában a doktor — Eleonóra és Antal . . . Velencében . . . a „Luná”-ban . . . pusztuljak el, ha ezek nem nászutaznak . . . Brávó,

helyes! Nagyon okosan, tehát mégis használt a jó szó! Haha! Brávó! De mért mutatott ez az Antal olyan zavart képet? Erteném, ha valami tacsó lenne . . . De egy férfit, aki tul van a negyvenen. Teringettét, az csak nem restelli a nászutazást vagy mi?

Tűnődve ment tovább. Hogy történt, hogy őt nem is értesítették. Pusztá feledékenység lenne? Mindegy, a fő, hogy összekerültek . . . a természetnek semmi szüksége sincs apácákra. Abszolúte semmi.

Ezzel a megnyugtató gondolattal tért szobájába, hol nemsokára le is feküdt. Elhatározta, hogy másnap délben meglátogatja az új házaspárt.

A véletlen úgy rendezte, hogy előbb találkozott velük. Reggel a Lidón szembe jöttek vele karonfogva. Nem kerülhették el egymást.

A doktor kordialisan üdvözölte őket. — Jó napot, gyermekeim! Hát ti mikor esküdtetek meg?

Az orvos észrevette, hogy Eleonóra fülig pirul, a férfit pedig zavartan hebegte: — Azt hiszem a jövő hó végén.

A doktor ajkán ismét megjelent az ő kedves, barátságos mosolya.

— Ugy? a jövő hó végén esküdtetek meg . . . Ez is valami . . . Gratulállok . . . Pá, gyermekek.

És diszkrétén továsietett.

Az öreg doktor vállat vont.

— Különöket? Lehet. De a dolog is különös. Egy tisztességes ember megkérte a kezét. On kikoszarolta . . . He-lyes . . . Ha tudnám, hogy nem érez iránta mélyebb rokonszenvet, egy szavam se lenne, de így van.

Eleonora nagyot, mélyet sóhajtott.

— Hát nem érti, — mondotta összerázkódva, — hogy nem lehet . . . hogy sohasem lenne bátorságom odaállani, Paula elé, ki tizenhat éves és azt mondani, hogy . . . Nem, nem, az lehetetlen, doktor ur, lehetetlen . . . Paula, előre látom, egész lelkében föl lenne háborodva . . . hogy az ő mamája, aki úgy élt, úgy viselkedett, mint egy szent . . . hogy az . . . Nem doktor ur, lehetetlen . . . Hiszen én szenvedek miatta és mégis én mondom, hogy lehetetlen . . .

— Jó, drága barátnóm, ma így áll a dolog, ma Paula, amint ön mondja, föl lenne háborodva, de mi lesz tizenöt év után, mikor ismerni fogja az életet, mikor is anya lévén, a gyermeki önzés józannabbul fogja megítélni? Mi lesz akkor, ha azt mondja önnek, vagy akárcsak magának: mért áldozta föl magát a mama? Hát olyan gonoszok voltunk mi, hogy ezt az áldozatot megköveteltük tőle? Mert annyit szives lesz elismerni, hogy csak ugyan áldozat az ön részéről . . .

vos helyettesítésével, azóta tehát öt orvos dolgát négy végzi.

Most pedig egyszerre két orvos kért szabadságot, a melyet meg is kaptak. Köztük a főorvosi teendők végzésével megbízott kerületi orvos is. Így tehát ennek a nagy népességű városnak közegészségügyi ellenőrzése és annak minden néven nevezendő apróbb egészségügyi dolgainak intézése két orvos vállára nehezedik.

Hogy és miképpen fognak ezek az urak a kívánalmaknak megfelelni, azért felelősséget vállaljanak azok, a kiket illet, De annyi bizonyos, hogy képtelenség és nem is lehet kívánni az idehaza maradt orvosoktól, hogy az amugy is szétszórt piacokat naponként ellenőrizzék, a megbetegedett szegénysorsu embereket rendelésekkel ellássák, a történendő balesetknél, öngyilkosságoknál megjelenjenek. Mindeme kérdések olyan fontosak a közegészségügy szempontjából, mint az éhező embernek a mindennapi kenyér.

Tagadhatatlan, hogy a tisztifőorvosi állás betöltésének kérdése olyan szoros és törvényes joga a főispánnak, a melybe senkinek beleszólása nem lehet. Ámde fontosabb és viszont széleskörű közérdek a város közegészségügyének rendezése. Emiatt a polgárságnak tiltakozni szintén joga van.

Igy állván az ügy, nem kételkedünk a főispán jóhiszeműségében. Belátására bizzuk és egyben nyílt kérdést intézünk hozzá, kit tesz ő majd felelőssé, ha a hatósági orvosok nem lesznek képesek a város közegészségügyét ellenőrizni és emiatt esetleg pusztító kór lép fel a városban?

Honvéd-huszárhadnagy és kereskedő.

Affér a Nagyerdőn.

— Saját tudósítónktól. —

Debrecen, aug. 21.

Szombaton este Illésy honvéd-huszárhadnagy pezsgős hangulatban a nagyerdei csőszháznál összeszólalkozott Fleischmann Jenő fiatal debreceni kereskedővel, aki a Fleischmann és Erber cégnél van alkalmazásban — lévén a cég főnöke a fiu apja. Az eset nagy port vert fel Debrecenben s hosszabb cikkben szándékoztunk megemlékezni róla mi is, amikor az éjszakai órákban megjelent szerkesztőségünkben egy magas rangú tiszt s kért bennünket az eset elhallgatására. Erre mi ígéretet tettünk azon feltétel alatt, hogy arról egyetlen debreceni lap sem emlékezik meg. Minthogy a „Debrecen” ma esti száma teljes részletességgel közli az esetet, ígéretünk alól feloldva vagyunk.

Az esetet így írja meg a Budapesti megjelenő Magyar Estilap mai száma.

Tekintetes Szerkesztőség!

A közérdeknek vélek szolgálatot tenni, midőn a t. Szerkesztőséget alantak közlésére kérem, esetelvé a polgárság helyzetét és biztonságát vidéki városainkban a katonatisztekkel szemben.

Olvasok ilyenekről csaknem minden nap, de még csak hinni sem akartam, hogy lehetséges legyen az, hogy katonatisztek, tehát ugynevezett intelligens és műveltnék nevezhető urak, békés és fegyvertelen, tehát védtelen embereket ok és jog nélkül megtámadjanak.

Azonban egy ilyen, e hó 18-án este nyolc órákor történt eset meggyőzött arról mennyire kockán forog a polgárság élete, ha egyik vagy másik tiszt ur nem fér a bőrébe. De nézzük az esetet magát.

Egy debreceni tekintélyes kereskedőnek fia fent említett időben nyári lakásuk előtt a városi vasutra várakozott, hogy bemenjen barátaihoz, midőn több fiatal tiszt hangoz mulatozással közeledett feléje. Egyszerre csak azt hallja, hogy több bizonnyal egy honvéd-huszárhadnagyt, hogy „ismertesd meg magad a Fleischmann gyerekekkel”, erre nevezett odament a váróhelyen álló fiatalemberhez, reá ordítva:

— Kicsoda maga!

Fleischmann erre — látva, hogy kivel van dolga — a botrányt el akarta kerülni, szerényen bemutatta magát, gondolván, hogy így megszabadul. De nem így történt, mert a tiszt azért csak tovább kötekedett, noha mindig ildomos és talán inkább meghuntyászkodónak mondható választ kapott.

Végre hogy nem tudott az ifjuba belekötni, távozást szinlelt és midőn indulni akart, ismét ráírvált a kiszemelt áldozatra, hogy „még kezet sem nyujt” — még ezt is megtette, de már arra a megjegyzésére a vért szomjazó hadnagynak, hogy „szerencséje, hogy kezet nyujtott, mert másképpen felpofoztam volna”, annyit mégis mert mondani, hogy kikéri ezt magának.

Ezt elég oknak tartotta a hadnagy ur, hogy kardot rántson és rátámadt a nagyon is alkalmasnak látszó médiumra, csakhogy véletlenül emberre talált ezuttal, mert pár pillanat alatt mindketten a földön hemperegtek a porban.

Fleischmannnak sikerült a hadnagyt leszoritva a földre, annak kezéből a kardot is, meg a hüvelyt is kivenni és azzal felállott, de felugrott a tiszt is és egy ügyes, valószínű máshova szánt rugással úgy találta megrugni a fiatalember kardot tartó balkönyökét, hogy a karja teljesen elszibadt és a kardot kezéből kiejtette. A hadnagy felkapta és örülten vagdalozni kezdett vele.

Fleischmann most már csak a jobb kezében lévő hüvelylyel védekezhetett és ennek köszönheti, hogy csak pár jelentéktelen karcolás és vágás érte, mert anyjának és nővéreinek rémes sikoltozásának volt annyi hatása az egyik ott lévő tisztre hogy a verekedőket szétválassa.

Midőn a tekintetes Szerkesztőség szivességét előre is köszönöm, vagyok

F. H.

Az ügynek egyébként Nagy Géza ezredes közbelépésére lovagias elintézése lett, Illésy hadnagy és Fleischmann tegnap pisztolypárbajt vívtak. Az ügghöz ezek után nem lehet szólni miután az az ugynevezett korrekt társadalmi formák között nyert elintézését.

Kitüntetett munkások.

Diszoklevél és pénzjutalom.

— Saját tudósítónktól. —

Debrecen, aug. 21.

Darányi Ignác földmívelési miniszternek sociális szempontból igen figyelemre méltó leirata érkezett tegnap Hajdúvármegye alispáni hivatalához. Három mezőgazdasági munkában megőregedett munkás részére az érdemek elismeréséül 100—100 korona jutalmat folyósított.

A kitüntetett munkások mindegyike már 65—74 éves és több, mint 40—45 éve dolgozik a mezőgazdaságokban.

A megjutalmazott munkások névszerint a következők: Lukács Mihály balmazújvárosi, Simon Miklós hajduszoboszlói és Hodos István hajduszovátai lakosok.

Kovács Gyula alispán a miniszteri rendelet vétele után azonnal intézkedett, hogy a miniszter elismerése és jutalmi illetékes kezébe jussanak. Az illető községek előjárói bizonyos ünnepség keretében fogják kiosztani a miniszter jutalmait. Az ünnepségeken előreláthatólag Hajdúvármegye alispáni hivatala is képviselteti magát.

A kitüntetett munkások a jutalmazásról és a miniszter elismeréséről diszoklevelet is fognak kapni.

Darányi Ignác ezen intézkedésével újabb jelét adta annak, hogy a munkást meg tudja becsülni és ha kell, jutalmazni is.

Krieghammer Ede meghalt.

Egy ellenséggel kevesebb.

Express tudósítás.

Budapest, aug. 21.

Ischlből jön a távirat, hogy Krieghammer Ede lovassági tábornok, volt közös hadügyminiszter meghalt. A magyar nemzeti törekvéseknek egyik nagy ellensége halt el Krieghammerben, a kinek közös hadügyminiszteri szereplése egyáltalán nem volt reánk magyarokra kedvező, A mi magyar volt világ életében gyűlölte, sőt amikor 1849-ben a szabadságért küzdöttünk, Krieghammer volt az, a ki ellenünk vezette az orosz erővel támogatott osztrák armádiát.

Tipikus osztrák katona volt az elhunyt, minden erények és különlegesebb hibák nélkül való.

A mikor a Körber minisztériuma megbukott, visszavonult a politikától.

Csak a minap lehetett hirt hallani róla, a midőn ugyanis egy vadászaton megsérült. Ezóta betegen feküdt. Állapota nem volt súlyos, de a szervezete még sem bírta kiheverni. Ma délelőtt elhunyt.

Krieghammer báró 74 éves volt. 1832. június 4-én született. A bécsújhelyi katonai akadémiát végezte el.

Szabadságbarcunkban már Magyarország ellen harcolt s azóta folytatta a harcot a politikában is.

A király 1893-ban nevezte ki közös hadügyminiszterré. Hűségese támogatója volt az osztrák hagyományos katonai szellemnek. Egész működését ez lengette át. Hébe korba mutatott

valami magyar barátságot, de csak a látszat kedvéért.

A felesége magyar nő volt. Neje révén sógorsági viszonyban állt Budapest néhai polgármesterével, Kammermayer Károlylyal.

Hírek mindenfelől.

Égő erdő. Sepsiszentgyörgyről írják. A Csikszentmárton és Csikefalva között elterülő hatalmas fenyőerdő napok óta ég. A hatóság a közeli falvak lakosságát kirendelte az oltásra, azonban a vízhiány miatt ugyszólván tehetetlenek a dühöngő elemmel szemben. A kárt még nem lehetett megállapítani. Valószínű, hogy a tűz, mely Csikvármegye tanügyi alapját érzékenyen sújtja, gyújtogatásból keletkezett. A vizsgálatot megindították.

Idegenbe ment meghalni.

Titokzatos öngyilkos.

— Saját tudósítónktól. —

Debrecen, aug. 21.

Nagyváradról írják: Tegnap délután abban a szomorú, szítáló esős őszi délután, ép mikor a templomok harangjai fél háromkor dicsőítették Szent István napját: az Ezredévi emléktéren, a levelüket, az elnyitott virágszirmaikat hullató hársak alatt öngyilkosságot követett el egy Budapestről ideutazott uriaszony. A fiatal, mintegy 22-23 éves úri nő morfiomot ivott; tettének okát még nem tudják s valószínű, hogy valami családi tragédia készítette az öngyilkosságra.

Tegnap délután pont fél háromkor egy ismeretlen telefonon értesítette a mentőket, hogy az Ezredévi-emléktéren egy uriasan öltözött fiatal nő valószínűleg mérget ivott, mert iszonyuan eltorzult arccal önkivületlen áll; ottban ott hever a földön egy pad előtt. A mentők e telefoni értesítés után rögtön kivonultak s mikor az öngyilkosra rátaláltak, már alig volt benne élet. Gyorsan beszállították a kórházba, ahol az ügyeletes orvos rögtön kezelés alá vette.

A nála levő iratokból megállapították, hogy az öngyilkost Apatóczy Idának hívják és budapesti illetőségű. Budapestről a napokban Debrecenbe utazott, ahol a bátyja városi tisztviselő. Debrecenből tegnap a reggeli vonattal Nagyváradra jött s itt az Ezredévi emléktéren megmérgezte magát. Az orvosi kezelés alatt az öngyilkos némileg magához jött, de kihallgatni még mindig nem lehetett. Az orvos bizik életben maradásában.

Egy volt debreceni színész és főispáni kinevezés.

Polgár Ilona hátráltatja Kelemen Béla főispánságát.

— Saját tudósítónktól. —

Debrecen, augusztus 21.

A sajtó, a mióta a kormány elfoglalta helyét mindenkor foglalkozott Kelemen Béla szegedi főispán kinevezésével.

Hetenkint többször jelent meg a hír, hogy a hivatalos lap ennek meg ennek a számban fog megjelenni a királyi kézirat.

Hónapok multak, de a kinevezés még mindég késik. A késés okáról érdekes intimitást közölnek most.

Kelemen Béla országgyűlési képviselő ugyanis elvált a feleségétől. Neje, Polgár Ilona, tavaly a debreceni színháznak volt tagja. Jó megjelenésű színésznő, akit szívesen láttak a színpadon.

A válás, noha úgy Polgár Ilona, mint Kelemen Béla róm. kath. vallású, könnyen ment, mert csak polgári házasságot kötöttek és így a törvényszék a házasságot felbontotta.

Kelemen Béla azóta újból megnősült és ismét csak polgári házasságot kötött. Mindezek a családi viszonyok ismerősök az udvar előtt.

A király környezete megbocsájtathatlan bűnnek tartja, hogy Kelemen másodszor is megnősült. Allítólag a király környezete befolyásolta a királyt, hogy Kelemen Béla kinevezését ne írja alá.

A katolikus szellemmel ellenkezik a kétszer kötött polgári házasság, így vélekednek az udvarnál és habár a kormány mindent elkövetett eddig a király még vonakodott a kéziratot aláírni.

Wekerle Sándor — mint Budapestről írják — legutóbbi ischli útja alkalmával újból igyekezett azon, hogy Kelemen Béla kinevezését elősegítse, s valószínű, hogy sikerül az udvari intrikákat legyőznie.

A középkori spanyol udvaroncok, a kik a királyt körülveszik, most a villamosság korszakában is olyan tulzók, hogy megbocsájtathatlan bűnnek tartanak, ha Kelemen Béla mint főispán udvari estélyre hivatalos személyiség polgári házasságot kötött asszonnyal jelenne meg a királyi palota ragyogó termében.

UJDONSÁGOK.

Szerkesztőségi telefon sz. 339.

Szerkesztőségi ó.: d. e. 8-12 d. u. 2 ó. éjjeli 2. Szerkesztőség és kiadóhivatal Piac-utca 47. sz.

— **Személyi hírek.** Dr. Kelemen Samu országgyűlési képviselő Debrecenben időzik.

— **Az alispán itthon.** Kovács Gyula alispán három hétig tartó szabadságáról visszatért Debrecenbe és az alispáni hivatal vezetését ismét átvette.

— **A főkapitány szabadságon.** Végh Gyula rendi főkapitány ma kezdte meg szabadságidejét. A főkapitány Budapestre utazott, ahol orvosi vizsgálatnak veti alá magát. A fővárosból néhány hétre Karlsbadba megy. Távolléte alatt Dr. Boldizsár Kálmán, a bűnügyi osztály vezetője helyettesíti, aki tegnap vissza érkezett Debrecenbe.

— **A Csokonai körből.** Kardos Albert a Csokonai kör titkára f. hó 21-én hazaérkezett nyaralásából és ismét átvette a titkári ügyek vitelét.

— **Debreceni szeszkimérők adója.** A pénzügyigazgatóság három esztendőre elkészítette a szeszkimérőkre kivetett illetékről szóló kimutatást. A kivetett adó és illeték az 1906., 7., és 8. évekre vonatkozik. A kimutatásban szereplők a korlátolt és korlátlan kimérők. A város tanácsát a pénzügyigazgatóság ma értesítette a kimutatás elkészüléséről. Egyben hirdetményt adott ki, a mely az esetleges felszólamlásokra bővebb felvilágosítást nyújt. A tárgyalások a pénzügyigazgatóságnál lesznek.

— **A polgármester Pozsonyban.** Nyugatmagyarország legnagyobb városában, Pozsonyban holnap gyűlnek össze az ország polgármesterei kongresszusra. Debrecent az összejövetelen Kovács József polgármester és Magoss György t. főügyész képviselik, a kik ma este el is utaztak Pozsonyba.

— **Eljegyzés.** Hajós Géza a Hollender Adolf és fia cég beltagja eljegyezte Spitz Margitkát. Spitz Dezső eszedi nagybirtokos leányát.

— **Az adókiivetés.** Két napi szünet után a városházán ma folytatta az adókiivető bizottság munkáját. Ma délelőtt még miudig az elsőkerületbeli lakosság adóit tárgyalta. A bizottság a megjelentek részére indokolt esetekben most is nagyobb adóellengetést biztosított. Az adókiivetés tovább folyik. Holnapra 69-en kaptak idézést.

— **Horvátok tulipánja.** Zágrábi kezdésre a mi tulipán akciónkhoz hasonló mozgalom indult meg Horvát-Szlavonországban. Arról van szó, hogy a horvátok és szlovének email hársfaemléket viseljenek ezentul nemzeti együvé tartozásuk jelképezésére. Az akció nagyon előkelő helyről indult meg és népszerűsítése is ügyes kezekben van, a legtöbb horvát városban hársfalevél bizottság is alakult.

— **Beiratás a Stefánia iskolába.** A „Debreceni Jótékony Nőegylet” Stefánia árvaházának elemi iskolájában a beiratások a jövő hónap 3-án kezdődnek. Bővebb fevilágosítással szívesen szolgál: G. Szabó Etelka árvaházi tanítónő.

— **Az „Ivria” cionista asztaltársaság** ma szerdán este fél 9 órakor az Otthon helyiségében ülést tart, melyre a tagok felkéretnek. Tárgysorozat: 1. A delegátusok beszámolója. 2. A hajduböszörményi kirándulás.

— **Harminchat kereskedő kihágása.** A szent István napi ünnepi csendben a rendőrségnek egyéb dolga nem akadt, de ellenőrizte, hogy a kereskedők megtartják-e a munkaszünetet. Az ellenőrzési szemlének meglepő eredménye lett. Harminchat kereskedő csukta be üzletét az engedett időn túl. Ezekről a rendőrség pontos névsort készített és ellenük a kihágási eljárást folyamatba tette.

— **Elhunyt kereskedő.** Rankai György kereskedő augusztus hó 20-án, esteli fél 6 órakor, életének 53-ik, boldog házasságának 26-ik évében, hosszas szenvedés után meghalt. Hült tetemei folyó hó 22-én, délután 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a Boeskytér 12-ik számú házatól a Szent-Anna utcai temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra tétetni.

— **A városi muzeum gyarapodása.** A városi muzeum aug. 1-15. között ismét több becses tárgygyal gazdagodott, most főképen ajándékozás által. A megnevezett két hét alatt a következő urnók és urak, polgárosszonyok és polgárok voltak szívesek ajándékaikkal növelni muzeumunk tárait és pedig könyvekkel és kéziratokkal: Bartha Gyula Iklódy család nemesi bizonyítványa 1725. és Miskolc város régi látképe. Boruzs József az O-Testamentom 1794. évi kiadása. Diószegi Imre K. Tóth Mihály olmützi levele. Dudás László Márton József Magyar Német szótára 1800. Kovács László a debreceni molnár cég díszesen bekötött eredeti privilegialisa 1823. Köblös Samuel Dugowics

András jeles történetei. Pércsy Károly 1688-beli csillagászati könyv. Porcsin Sámuel régi obsit és polgári oklevél. Seres Lajos felszabaduló levél. Simon Mihályné Balkán félsziget térképe. Özv. Szathmáry Gáborné több rendbeli régi könyv és kézirat, utóbbi a 18 század elejéről való, amelyben egy bujdosó magyar oroszországi viszontagságait és az ősmagyarok általa talált nyomait írja le. Régiségekkel Diószegi Imre K. Tóth Mihály által csinált pénzes erszény. Gréf Sándorné XVIII. század végéről való óras műszerek. Komor Imre hadházi főbíró 1712-ből való akómérő vasrud. Kovács Ferenczné István építész középkori agyagedényt és tölgyfatörzsből vájt óriási fa kutbodont. Tóth Ferencz lakatos m. az 1849-diki debreceni bankóprás részeit és régi dárda hegyet, Pénzekkel Boruzs József. Debreczeni György, Gensanszky Józsefné, Grünfeld Sámuel, Kovács László a molnár céh pecsételőjével, Tóth nővérek és Tóth István építész. Néprajzi tárgyakkal: Asztalos István peccenyestű nyársvas. Erdélyi Istvánné Szántay Juliánna korona alakú virágtartó edény. Komor Imre fakupa. Köblös Károly üvegyertyatartó. Mészáros János 1777-beli virágos tál. Porcsin Sámuel bőrkészítő szerszámok és díszítő fűbunkó. id. Rác Lajos 1822-beli círázott mangurlófa. Seres Lajos igen díszes régi kulaos mázas eserépből és egy szép régi mázas tányér. Továbbá Bőr István Hunyadi János régi olajfestésű arcképet, Simon Mihályné a szent szövetség tagjait ábrázoló egykoru vízfestményt ajándékozta nekünk. A város gazdai hivatalától két szép alabástrom asztaldíszet kaptunk, amelyeket a város Ó Felsőgei 1857. évi látogatás alkalmára rendelt volt. Hódy Zoltán kereskedelmi iskolai tanuló pedig új példát mutatott muzeumunk gyarapításához. Letétül nálunk helyezte el, mintegy 160 darabból álló csinos pénz, érem- és régiség gyűjteményét. Van ezek közt praehistorikus edény, középkori szerszám, régi himzés. Rakovszky Dániel debreceni főbíró néhány ereklyéje stb. A szives adományozóknak ez uton is köszönetet mond — a muzeum öre.

— **A bősörményi Bocskay-szobor ügye.** Hajduböszörmény mint ismeretes Bocskay emlékére szobrot állít. A szobor leleplezésére már a szükséges előkészületek megtétele folyamatba van. A leleplezést előkészítő bizottság szombaton délelőtt tart ismét ülést Hajdumezye tanácskozó termében. Az ülésen Kooács Gyula alispán fog elnökölni.

— **A királygyilkosok erkölcsé.** Szerbiában felháborodással irnak a lapok Mengel Antal, „Uj erkölcsen” című könyvről, mely elítélőleg nyilatkozott a szerb királygyilkosságról. Egy főiskolai tanár jelentést tett Belgrádban a könyvről, mire azt elkobozták.

— **Keresnek egy főhadnagyot.** Budapestről telegrafálják: Katonák tegnap feltűzött szuronyjal ellátott őrzéssel kerestettek egy főhadnagyot, állít ólag egy Weisse nevűt. Súlyos deliktumot követett el, hogy ilyen „feltűző” módon kerestették és az összes kerepesi-uti szállodákban tudakozódtak utána. Hogy hol szolgált, mit követett el és mikor szökött meg, azt a katonai titoktartás mellett, nem lehetett megtudni.

— **Adler Simon debreceni kereskedőről** megjelent hírünkkel kapcsolatban azt jegyezzük meg, hogy Adler Simon nem támadt családjára késsel. A beteg ember igen csendesen viselkedik, és arra hogy valamely megfigyelő intézetbe szállítsák épenséggel nincs ok.

— **A debreceni tisztviselők önszegélyző egyesületéhez** az őszi és téli időnyre való szövetminták megérkeztek és a tagok által Kenéz Ferenc egyesületi szabónál megtekinthetők.

— **Egy cigánykavarnak garrázdálkodása.** Hajduböszörményről írják, vasárnapra virradóra a debreceni országuton Jubász Ezzsébet kofa szekeréről az uton tanyázó cigányok 9 kenyéret loptak le, melyeket Debrecenbe akart szállítani eladás végett Jubász Erzsébet, mikor észrevette a lopást, lármát ütött. Egy Tömöri Lajos nevű fiatalember a cigányok közül elfogott egyet és pedig Lakatos Katalint, akivel e yütt megkerült 4 kenyér. A karaván többi tagjainak 5 kenyérral sikerült tovább szökni. Lakatos Katalint átadta a rendőrség a kir. ügyészségnek, tettes társait meg nyomozzák.

— **Gábor Áron ágyuja.** Sepsiszentgyörgyről távirják lapunknak; a székelység önvédelmi harcának becses történelmi ereklyéjét találták a napokban Kézdivásárhelyen. A Rudolf kórház terén a vízvezeték ásása közben körülbelül egy méter és hatvan centiméter hosszúságú sima réz ágyut emeltek ki a homokos talajból. Az ágyu minden díszítés nélküli s a zöld patina bevonta az egész hosszúságában. Az ágyutalpra járó két tengely, valamint az ágyucső felületén levő két fogantyú teljesen épek. Különös érdekessége a talált ágyucsőnek, hogy Gábor Áron, a „székely ágyuhős” néven tisztelt negyvennyolcas tüzérmegyész készítményéből való s egykoru tanuk határozottan állítják annak hitelességét. A leletet, mely eddig az első ilyenmű felszínre került ágyu, megszerzik a Sepsiszentgyörgyön lévő Nemzeti muzeum számára. A bécsi arzenálban és a moszkvai cári muzeumban állítólag van Gábor Áron féle öntött rézágúkból, de Magyarországon a kézdívásárhelyi lelet az első.

— **Váltóhamisító vendéglős.** Treuer Izidor Sándor verseci születésű 29 éves korcsmáros, a Sándor-utca 30 B. számú házban ez év elején vendéglőt nyitott és óvadék mellett pincéreket szerződtetett. Ezek közül Heitzmann Gusztáv főpincérnek 610 korona óvadékát elsikkasztotta. Amikor emiatt Heitzmann ellene büntetőfeljelentést tett, Treuer egy 610 koronáról kiállított váltót adott Heitzmannnak, amelyre az apósa Fischmann Lajos facseti vendéglős nevét hamisította. A hamisítás kiderült, mert Fischmann nem ismerte el az aláírás valódiságát. Erre Treuer ellen a rendőrség köröző levelet adott ki. Treuert tegnap e körözőlevelével alapján felismerték Herkulesfürdőn és letartóztatták.

— **Öngyilkosság a szállodában** Budapestről jelentik: Tegnap este a Váci-körut 25. száma alatti Páris-szállodában a 38-as számú szobában szíven lötte magát Rill Lajos 66 éves vízműszerelő. — Nyomban orvost hívtak hozzá, de már későn volt. A szerencsétlen öreg ember meghalt. Rillnek évekkel ezelőtt vidéken gyára volt. A Rill Lajos és társa vas- és ércáru- és vízműgyáros cég belfagya volt. A cég tönkrement a szerencsétlen vállalkozásokban és Rill Lajos szegény sorsra jutott. A fővárosba jött és itt különböző

cégeknél munkát vállalt. Négy esztendő óta lakott a Páris-szállodában nagyon szegényes viszonyok között. Sokszor a szobája árát sem tudta kifizetni. Ilyenkor kizárták a szállodából és az utcán töltötte az éjszakáját. Valószínű, hogy nagy nyomora miatt követte el az öngyilkosságot. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

— **Meghaltak.** Az állami anyakönyvi hivatalban a tegnapi nap folyamán a következő halálozásokat jelentették be: Berki Hermina ev. ref. 11 hónapos. Czina József ev. ref. 26 éves, Schofró Mária r. kath. 9 éves, Barna N. ev. ref. halva született, Hajós Gyula ev. ref. 10, hónapos, Szalai János ev. ref. 49 évesi Törő László ev. ref. 12 éves, Mindszent Lajos ev. ref. 59 éves, Egri Sándor ev. ref. 20 éves, özv. Szathmáry Imréné ev. ref. 78 éves.

— **Elveszett.** Bob nevű Bernát-hegyi him hófehér szőrű kutya a Margit-fürdőből hétfő este óta eltűnt. A szives megtaláló, vagy az a ki a kutya holléte-felől biztos hírt ad 10 korona jutalomban részesül a Margitfürdő irodájában.

— **Városunk Ujdonsága.** 1, 2, 3 koronával több százezer korona nyerhető. Nem nyeres esetén pénze megtérül. Szerencsebank Csapó utca 11 szám.

— **Uj polgári fiúiskola.** Az Abeles-féle fiúinternátus polgári fiúiskolával bővül, melynek I. II és III. osztálya már f. é. szeptemberében megnyílik. Beiratásokat naponta 11—12 fogad el az igazgatóság (Nemzetőr-u. 3.)

— **Vadászat!!!** Mindenféle fegyverek, revolverek, olcsó hüvelyek, kész törtények, vadász táskák, sipók, jezők, jelvények kaphatók Pásztor Gyula és Társa vaskereskedőknél Debreczen, Csapó-utca (Bankház.)

× **Papa, mama, baba, Mentze Kossuth-utca 4 szám**

A „Hajdumegyei népbank” Piac-utca 26. sz. nagytőzsde épületében, minden törzsbetétre, azaz heti 50 fillér befizetésre utólagos kamatszámolással 100 korona kölcsönt folyósít. Ezen rendszer mellett nem kell a kölcsön után külön kamatot fizetni, mivel a heti befizetésekben a kamat is befoglaltatik.

× **Valódi angol és Solingeni zsebkések, ollók, borotvák, borotváló készülékek és kellékek Mentze áruházába a legjobbak Kossuth-utca 4. szám.**

TAVIRATOK.

Magyar beszéd Bécsben.

Bécs, aug. 21. Ma itt szokatlan és feltűnő beszédet mondott dr. Hutsy pap egyik katolikus templomban. A pap beszédének színezete teljesen politikai színezete volt. A magyarok küzdelmét önzetlen kárnak nevezte, a darabontok uralkodását a magyar történelem sötét foltjaiként tüntette fel. A beszéd Bécsben általános feltűnést és egyes körökben pedig visszatetszést keltett.

Meggyilkolt öregasszony.

Kecskemét, augusztus 21. Fodor Kovács Istvánné itteni öregasszonyt az éj folyamán legyilkolták. Borotvával elvágta a nyakát. Az asszony rögtön meghalt. A gyilkosok az öreg

asszony ágyában talált 1500 koronás takarékpénztári könyvet több 100 korona készpénzt elloptak. A gyilkosságot Oláh Károly és felesége ottani lakosok követték el. Oláh Károlyt és feleségét még az éj folyamán letartóztatták.

Ujabb tűzveszedelem Milanóban.

Milánó, augusztus 21. Itt ma újabb tűzveszedelem ütött ki. A Bertakéri olasz szobrász műhelye és háza kigyulladt és teljesen leégett. Bertakéri elnöke volt a milanói kiállítási bizottságnak azt hiszik, hogy a tűz gyújtogatásból eredt.

Tüntetés a Gotterhalté ellen.

Budapest, augusztus 21. Szent István napi budai szertartáson kinos incidens történt. A katona zene, amikor a Gotterhaltét kezdte játszani, a közönség a Gotterhalte hangjainak megcsendülése után nyomban a Kosáth nótát kezdte énekelni. A kinos incidens több percig tartott.

Az orosz forrongás.

Pétervár, augusztus 21. A tengerésztiltek körében nagy a lehangoltság, mert alig remélhető, hogy a rendet és fegyelmet a matrózok között helyreállíthatják. Csak Kronstadtban harminchét tiszt mondott le, állítólag a haditörvényszékek kegyetlensége miatt, az igazi ok azonban az, hogy a legénységet fegyelmezni magukat kénytelennek érzik.

A görög-bolgár viszály.

Athén, aug. 19. Ideérkezett jelentések szerint az anchialói katasztrófa a következőképpen történt: Egy körülbelül 600 tüntetőből álló banda behatolt Anchialoba, megszállta a mecsetet és onnan tüzelt a görögökre. A görögök az átellenben fekvő görög orthodox templomból viszonzták a lövéseket. A bolgárok, kik nagyobb ellentállástól tartottak, Burgasból segélycsapatokat hívtak, a melyek dél felé megérkeztek. A két banda két fegyverraktárt kirabolt s ezután meggyújtotta a várost. A hajléktalanok és inséges görögök száma 5000-nél nagyobb. A kárt több millióra becsülik. Az áldozatok számát mindeddig nem sikerült megállapítani.

Valpariasó pusztulása.

A földrengés újabb részletei.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, aug. 21.

A délamerikai rémes földrengésről nap nap után újabb részleteket jelentenek. Ma a következő táviratok érkeztek:

London, aug. 21. Newyorkból érkezett hírek szerint. Valpariasó városa most egészen elhagyott, csak romok láthatók, felettük füst kavargó a lakosság a dombokon tanyázik, az utcákon

csak dolgozó katonák láthatók. 150 ezer ember hajléktalan, a kár egy fél milliárd frank, óriási drágaság van. Azonkívül az éjszakák hidegek, mert Cilleyben most tél van. Hivatalosan még mindig csak 500-ra teszik az ember veszteséget, ugyanezt írja a Times is de a déli Dailing Maile és az express privát táviratai 5000 halotról beszélnek.

Newyork, augusztus 21. Valpariasóban ma a földrengés újabb jelei mutatkoztak. A fogház oldala bedőlt és 150 rabot maga alá temetett. A földrengés folytán támadt tűz egyre terjed. A vízvezeték csövei megrepedeztek és a város egy részét víz borította el. Az eddig közrekerült halottak száma 1500. A kár 5,000,645 font sterling. A tudósok Sanfranciskó veszedelmét a délamerikai veszedelemmel összehasonlíthatónak sem tartják.

London, aug. 21. Ma, a földrengés utáni hatodik napon sem érkeztek Valpariasóból vagy a földrengés által sújtott más helyéről valóban megbízható jelentések. Ez annál csodálatosabb, mint az utólag kiderült, sikerült a kábelösszeköttetést az északamerikai szárazfölddel szakadatlanul fenntartani. Itt azt hiszik, hogy az eddigi jelentések nagyon túlzottak voltak. Achilei követség tegnapi kelettel olyan távirati értesítést kapott, hogy a földrengés okozta anyagi kár nagyon jelentékeny ugyan, de emberéletben a veszteség aránylag csekély. Legnagyobb a kár Valpariasóban. Santiagóban jóval kisebb. Rendzavarások sehol sem fordultak elő. A segélynyújtásról gondoskodtak. Ellentétben ezzel a jelentéssel magánforrásból más olyan jelentések érkeznek, melyek szenzációs részleteket közölnek és a halottak számát ezrekre teszik. De olyan ellentmondók ezek a hírek, hogy alig lehet azoknak hitelt adni. A Times newyorki levelezője legutolsó jelentésében konstatálja, hogy az előbbi hírek túlzottak voltak és a katasztrófának mind össze 500 ember esett áldozatul. Ezzel szemben a Daily Mail és Express becsléseit, mely szerint a halottak száma három-ezer és ötezer közt ingadozik, fenntartják.

A merénylet áldozata.

Csaplár Benedek halála.

— Express tudósítás. —

Budapest, augusztus 21.

Pár nap előtt történt, hogy az eskütéri templom előtti sétateren egy elzúllott ember hátulról öklével minden ok nélkül fejbe verte Csaplár Benedek pianista koránytanácsost és gyémántmises áldozó papot. Az öreg ur nyomban elesett, de szerencsére a szomszédos Dobler-féle órák boltban szemtanúi voltak a brutális esetnek és ezek segítségével nyomban le lehetett tartóztatni a merénylőt Jung József gyári munkás személyében. A beteget a rendházbéli lakására vitték, a hol

vasárnap délután 8 órakor tüdővízenyő következtében meghalt.

Utolsó perceiben Magyar Gábor rendfőnök, Szölgvény János budapesti házfőnök és dr. Vince József tanár voltak körülötte. Délután 2 óra tájt Takács János belvárosi plécános látta el a halotti szentiségekkel. A megboldogult holttestét a rendőrség intézkedésére az Entreprisen intézet ma kiszállította a törvényszéki orvostani intézetbe, a hol fel fogják boncolni, mivelhogy meg kell állapítani, hogy az agg szerzetes halálához mennyiben járult a minapi merénylet.

A boncolásra vonatkozólag Tóth János rendőrkapitány tette az indítványt a büntető törvényszék soros vizsgálóbírójának, aki ezt el is rendelte. A boncolás szerdán délelőtt történik meg s ezután a holttestet az Entreprise intézet nyomban kiszállítja a kerepesi-temető halottas házába, a honnan délután megy végbe a temetés.

Közgazdaság.

Terményfőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Budapest, 1906. aug. 18

Jegyzések 50 kgrammonként szólnak. Készárú 10 olcsóbb. Határidők lanyhák.

1906. októberi buza	7 25	26
1907. áprilisi buza	7 56	57
októberi rozs	6 11	12
1906. áprilisi rozs	6 29	30
októberi zab	6 42	43
áprilisi zab	6 53	54
1907. májusi tengeri	5 24	25
1906. júliusi	—	—
1906. aug.	—	—
szepetemb ri	6 25	26
1906. augusztusi repce	16 15	20

REGÉNY-CSARNOK.

Kexholmi Mária.

Regényes történet.

26 Irtá: Rákosi Viktor.

Másnap, mikor az ezred a kaszárnya udvarára kirukkolt, közhirre tették a tisztikar megállapodását és megkérdezték, hogy mi a véleménye a legénységnek? Minden századból lépjen ki egy katona és nyilatkozzék.

Rövid zugás után a kivált csoport ott állt az ezredes előtt. Csajenko, ki a legügyesebb katonák közé tartozott, volt a szónok, a ki is megköszörülve a torkát, kihuzta magát s a következőképp szólott:

— Nagyságtok böles intézkedése a legénységet örömmel töltik el. A tisztikar megtette kötelességét kis lányunk iránt. De mi azt az alázatos kérésünket terjesztjük nagyságtok elé: engedtessek meg a közkatonáknak is, hogy a maguk szerény kopejkáival hozzájáruljanak Ayshia neveléséhez. Nekünk nagyon fájna, hogyha ez nem történnék meg. Arra kérjük nagyságtokat, hogy állapítsák meg a ml hozzájárulásunkat. Akármilyen csekélység legyen is az, de legalább a kexholmi közönséges gránátos is benne van a fizetésben s annál büszkébben tekint a kis lányunkra, ha majd hajadonná serdül.

Helyeslő zugás szállt végig az ezredben, mikor Csajenko hangosan eladott beszédét befejezte. A tisztiek is beleegyezőleg bólintgattak s rövid tanácskozás után megállapították, hogy minden gránátos a lényegjából havonként egy kopeket fizet az Aysha-alap javára. A legénység hatalmas hurrá-vel jelezte beleegyezését.

Folytatjuk.

Nagyjövőjü
modern üzlethez
5-6 ezer korona készpénzzel
társ kerestetik.
Czim a kiadóban.

László Zsigmond
ALLATORVOS
rendelő irodája
Csapó-utca 30.

Donogán és Somossy
DEBRECZEN, Kistemplombazár.
Batist-Mouseline.
Blous Zephirek.
Himzett vászon ruhák.
Mosó selymek.
Székely szövetek
férfi ruhára
óriási raktár!

Idei termésű zamatos
Ceilon és Cuba kávé
naponként
frissen pergelt kávé.
Zamatos teák.
Friss liptói turó.
Valódi szegedi idej paprika
Kohn Henrik
özégnél kapható
Debreczenben, gr. Degenfeld-tér 7

Első rendü
gyógykülönlegességi üzlet

RÁCZ HERMAN

„Angyal“ Drogueriája
DEBRECZEN, Főtér 42. sz.
Lamprecht-palota.

Különlegesség: Bel és külföldi
árakban, köt-
szerek, és betegápolási cikkekben

Arckrémek, festékek,
szivacs, piperecikkek,
illatszerek, gazdasági
cikkek, rovarirtó sze-
rek stb. a legnagyobb
választékban kapható.

**Csemege szőlő, ó bor és
gyümölcs eladás.**

Gróf Degenfeld József és Dr. Balkányi
Miklós urak Erzsébet szőlőtelepén ki-
tűnő csemege szőlő, ó bor és gyümölcs
olcsón kapható. — Városi elárusító
helyek:

1. Főpiacz 26., békési házi kenyér
üzlet.
2. Simonffy-utcai városi bérház
Grünfeld Mózes üzlet, ezeken kívül
megrendelés közvetlenül is eszközölhető
3. „Erzsébet“ szőlőtelepen, tele-
fon 159.
4. Dr. Balkányi Miklósnál, telefon
Mártonfalva 2.

**Mentő
szekrények**

minden nagyságban Mi-
nistryeri előírás szerint

Schön Sándor

koztyü, kötszer és orvosi műszertárában
Debreczen,
Piacz-utca 12. (Stenczinger-ház.)

Tonyésztójás

fajtiszta Plymouth-Rock egészen friss
darabja 50 fillér. Kapható

EHRENTHEIL MARGIT

baromfiudvar,
BUDAPEST, III. Repkény-utca 20. sz.

Általános Takarékpénztár

Részvénytársaság

DEBRECZENBEN,

előnyös kamattétel mellett

Kölcsönöket nyújt váltókra, kötelezvényekre,
folyószámlára, értékpapírokra és árukra.

Kereskedők tárczaváltói és könyvköve-
lései leszámítolása.

Gazdáknak személyes hitel nyújtása az in-
tézet kebelében létesült hitelegylet által.

Betétet elfogad gyümölcsötetés céljából,
betéti könyvecskékre, cheque-számlára
és pénztári jegyekre 4½, kamatozás
mellett.

Előlegeket nyújt kézi-zálog tárgyakra, vár-
ható termésre.

Övadákkölcsönöket folyósít vállalkozók és
bérlőknek.

Törlesztéses-kölcsönöket engedélyez 10-65
évig földbirtokokra és forgalom képes
házakra.

Tőzsdéi megbízásokat elfogad értékpapírok
vételére és eladására.

Külföldi pénznemeket bevált és ilyenekkel
szolgál.

Hitelleveleket ad a külföld bármely pia-
czára.

○ Közelebbi szó vagy írásheli felvilá-
gosítással készséggel szolgál az intézet
ügyvezető-igazgatója.

Villamos Színház

a szénapiacson.

Sima, tiszta, rezgés nélküli képek.

MŰSOR:

Augusztus 22. és 23-án:

1. Egy darab művész. 2. Kutyák
mint dugárosok. 3. Francia katoná-
ság átkelése egy folyón. 4. A hangóra.
5. Páris madártávlatból. 6. Nagy
felfedezés. 7. Karácsony csodái. 8. A
lelkiismeret hangja. 9. A békeangyal.

Minden szombaton közkívánatra
„Mózes élete.“
Belépő díj: Első hely 30 kr., má-
sodik 20 kr., harmadik 10 kr.
Kezdeté este 7 órától 11-ig, óránként.

**Stock-Cognac
Medicinal**

kezeség mellett, tiszta
borból párolt

Allandó vegyi ellenőrzés
alatt.

Camis és Stock

pároló telepe,

Fiume-Barcola.

Csakis elsőrendü üzle-
tekben kapható.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből ezedett minden szó 8 fillér. — Vidéki tudakozásnál tessék válaszbélyeget csatolni.

15. Drága Szerelmem. Ha csak lehet, személyesen adom meg a választ addig is ezerszer csókol a te örült Bolondod.

Intelligens izr. családnál 2 fiu gyermek teljes ellátásra elfogadtatik. Értekezni lehet Piacz-utczán az Alföldi takarékpénztár épületben.

Egy igen jó menetelű fodrász üzlet elutazás miatt eladó. Értekezhetni a kiadóba.

Száraz dajkának ajánkozik egy vidékről jött baptista vallású középkorú nő. Czim Berek-utca 10. sz.

Hozományt bármilyen nagy összegű játszva szerezhethet bárki, minden kockázat nélkül. Szerencsebank Csapó u. 11. ■

Mindenesnek felvétetik jó házból való fiu a III. osztályu vasuti vendéglőben.

Használt üzleti Portált megvételre keresek. Czim a kiadóban.

Mézédes csomaga szálló 5 kg. kosarakban 2 koronáért ajánl Tóth József fűszer- és csomaga kereskedő Debreczen, Széchenyi utca 55. sz. Ismét eladók árkedvezménybe részesülnek.

Friss gyümölcsből készült kárpáti málna szörp 1 nagy üveg 80 kr. Kis üveg 40 kr. Gyümölcs csomagoláshoz finom fagyapót nagyban is kicsinyben Kontsek Géza Debreczen, Kossuth-utca.

Csizmadia tanoncokat napibér mellett szegődtetünk. Csizmadiák termelő és árucarnoka Margit fürdő-telep.

Két utcai szoba (külön lakosztály) a főtér közelében augusztus 1-től kereskedelmi irodának kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

Kaptákat készen raktáron tartnak és minták után megrendelésre készitünk. Csizmadiák termelő és árucarnoka Margit fürdő-telep.

100 holdas birtok eladó vagy haszonbérbe kiadó Szilágymegyébeo. Értekezhetni Csapó-u. 56. sz. a.

Magányos intelligens nő, külön bejáratu butorozott utcai szobát előszobával, esetleg teljes ellátással keres. Ajánlatok ár megjelöléssel kiadóhivatalba küldendők.

Csinos ház bormérési és vendéglői joggal eladó. Czim a kiadóban.

Ora és ékszer javításokat legolcsóbban eszközöl Pintér Dezső órá- és ékszer üzletében Főtér 12. Stenczinger ház. Dus választók órák és ékszerekben.

Eladó egy jó karban lévő zongora. Czim Sziv-utca 10.

Csemege szállót ajánlok kereskedők- és magán fogyasztók részére a legolcsóbb napi ár mellett. Darvas Miksa szálló kivitele Debreczen. Telefon 234.

Főtrafik udvarán 3 szobás helyiség pinczék kiadók. Értekezhetni Farkas Henriknél Piacz-utca 43.

Butorozott szobát keresek kapu alatti bejárattal. Ajánlatokat akiadóhivatal továbbít.

Kossuth-szájviz

megszüntet minden fogfájást, a szájnak kellemes ízt kölcsönöz s a fogak romlását megakadályozza. ~

Egy üveg 70 fillér.

Egyedül kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth utca 8.

„Arany egyszarvu“ gyógyszer-tár.

Kölcsönöket

a legkedvezőbb feltételek mellett folyósít a

Központi Bank

mint szövetkezet

Debreczen, Piacz-utca 65. szám

Egy törzsbetét 50 fillér. Minden törzsbetét 100 korona hitelre jogosít.

Négyéves évtársulat.

Parcellázási kölcsönök heti törlesztésre.

Nincs többé sertésvész!

Sertéspor (törvényesen védve és miniszterileg segélyezve) óvszer, korszakalkotó genialis találmány a gazdaközönség részére. A ki ezt használja és az utasítást pontosan betartja, sertése a legveszesebb időben sem hullhat el, mert hogy ez nem üres reklám, ezennel kötelezem magam igazolásra minden elhullott sertés becsárát károsultnak készpénzben visszafizetni, ha az utasítás betartása mellett ezen porral lett a sertés kezelve. 1 doboz 2 korona.

KUN ISTVÁN, gyógyszerész,

vegyi és cosmetikai készítmények műlaboratoriuma. „Laboratoire cosmétique Matilde“ (Alapított a hasonló nevű párizsi laboratorium mintájára 1895-ben Budapesten.)

Hajduskováton, Debreczen mellett, Kossuth-u.

Direct hozzám intézett 6 koronás postai rendelések bérmentve.

Kapható minden gyógyszer-tárban. Főraktár: Török I. Budapest.

KÖNYVEK,

folyóiratok, bekötések, valamint bőr, plüss keretek, passepartouk stb.

Antalffy Ferencz

könyvkötészetében a legszolidabban készítettnek, Piacz-utca 31. a városházzal szemben.

Legjobb bajuszsodró a híres

DEBRECZENI

„GZIVIS“ bajuszpedró.

mely nem tép, de jól összetartja és nőtteti a bajuszt!

1 doboz ára 40 fillér.

Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó hoz“ DEBRECZENBEN.

„URSUS“

a legtökéletesebb s szabadalmazott

Borsajtó

felső nyomással három áttétellel, aczélgerenda szerkezet, legmagasabb nyomó képesség. A törköly egy darabban kiemelhető. A must vasrészekkel nem érintkezik, ezáltal a bor megfeketése kizárva. Könnyű kezelés, kevés munkaerővel. **Noni gyártmány.**

Szőlészeti, borászati és pinczészeti cikkekben valamint vadászfegyverekről és vadászati felszerelésekről képes árlap ingyen és bérmentve.

Lőpor árulása.

TOTH GYULA vasnagykerekedő, Debreczen, Főtér.